

**LIKA BARN
DEBATTERA MEST
FORSKARES MEDVERKAN
PÅ DN DEBATT
1992–2015**

Vetenskap & Allmänhet

VA-rapport 2019:2

ISSN: 1653-6843

ISBN: 978-91-85585-96-0

Utgivare: Vetenskap & Allmänhet, VA

Box 5073, 102 42 Stockholm

Telefon: 08-791 30 54

E-post: info@v-a.se

Webbplats: www.v-a.se

Facebook/Twitter/Instagram: [vetenskapollm](#)

Författare: Anna Maria Jönsson, Södertörns högskola

Fredrik Brounéus, Gustav Bohlin, Maria Lindholm, Vetenskap & Allmänhet

Grafisk form: Pelle Isaksson

Mer information om undersökningen finns på www.v-a.se

Rapporten får gärna citeras med angivande av VA som källa.

FÖRORD

Forskare är viktiga aktörer i det offentliga samtalet. I en tid när vi står inför stora samhällsutmaningar och samtidigt möts av begrepp som *faktaresistens* och *alternativa fakta* är det tydligt att forskare behöver vara med utanför den vetenskapliga sfären så att resultat från forskningen kan komma till användning i samhället.

Ett sätt för forskare att nå ut är att delta på arenor som kontrolleras av massmedier, till exempel debattsidor. Via dessa är det möjligt att vända sig direkt till olika målgrupper, som politiker, myndigheter och den breda allmänheten. Aktörer och ämnen som syns i sådana forum har större chans att få inflytande i samhället, men måste samtidigt passa in i mediernas logik, där nyhetsvärdet väger tungt.

I den här rapporten, *Lika barn debattera mest – Forskares medverkan på DN Debatt 1992–2015*, presenterar vi resultaten från en studie där vi undersökt vilka forskare och ämnen som syns på DN Debatt. Rapporten är skriven av utredare på VA och docent Anna Maria Jönsson vid Södertörns högskola.

Studien är en del av projektet *Vetenskapen i Samhället*, där VA och SOM-institutet vid Göteborgs universitet studerar olika delar av gränssnittet mellan vetenskap och samhälle.

Denna studie har genomförts med stöd av Riksbankens Jubileumsfond samt Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för Medieforskning. Rapporten får gärna citeras med angivande av VA som källa. Samtliga Vetenskap & Allmänhets studier finns att läsa på www.v-a.se.

Vetenskap & Allmänhet i januari 2019

Cissi Billgren Askwall
Generalsekreterare
Vetenskap & Allmänhet

INNEHÅLL

Sammanfattning	7
Bakgrund	9
Forskningen i samhället	9
Samverkan och påverkan	9
Forskare i medierna	10
Medialisering och medielogik	11
Forskares medverkan på DN Debatt 1992–2015	11
Metod	13
Resultat	15
Forskningsområden, ämnesområden och sakfrågor	15
De författande forskarna	17
Debattartiklarnas syfte och målgrupp	19
Läsbarhet	22
Slutsatser och diskussion	23
Tack till	27
Referenser	29
Bilagor	33
Bilaga 1: Kodschema	33
Bilaga 2: Interreliabilitet	35

SAMMANFATTNING

Dagens Nyheters sida *DN Debatt* har länge varit en ledande arena för den offentliga debatten i Sverige. Syftet med denna studie är att undersöka *hur, när och i vilka syften* forskare medverkar på DN Debatt, samt vilka aktörer och forskningsområden som syntes mest under perioden 1992–2015.

Studien är en systematisk kvantitativ innehållsanalys av artiklar undertecknade av en eller flera forskare på DN Debatt. Totalt ingår 618 artiklar i analysen. Ett av de mest slående resultaten är att 80 procent av forskarna bakom artiklarna är män. Männen är även oftare än kvinnor ensamförfattare till sina artiklar. Andelen kvinnliga författare har dock ökat över tid.

De två *forskningsområden* som dominerar är medicin och samhällsvetenskap. Samhällsvetenskap står för två tredjedelar av det totala antalet artiklar, och medicin utgör en knapp femtedel. De vanligaste *ämnesområdena* är politik, ekonomi, forskning och hälsa.

I debattartiklarna riktar sig forskarna oftast till allmänheten eller en politisk aktör. Knappt 40 procent av artiklarna har till syfte att *kritisera* – till exempel en aktör eller ett missförhållande – medan 24 procent vill *upplysa/informera*. Läsbarheten i forskarnas debattartiklar är jämförbar med artiklar skrivna av andra aktörer på DN Debatt.

BAKGRUND

FORSKNINGEN I SAMHÄLLET

Relationen mellan politik och vetenskap har på olika sätt förändrats de senaste decennierna. Vetenskapen har blivit mer involverad i andra samhällsområden och politiska beslut vilar alltmer på resultat från forskning. Forskare är i dag också centrala aktörer i det offentliga samtalet (Nowotny, Scott & Gibbons, 2001; Weingart, Engels & Pansegrau, 2000). Parallellt med ökat inflytande utmanas den vetenskapliga expertisen och uppdelningen mellan experter och lekmän har på olika sätt luckrats upp. I mötet mellan vetenskap och politik pågår en form av ”gränsarbete” som inte bara handlar om vilka discipliner eller forskare som ses som relevanta i en viss samhällsfråga, utan även om hur gränsen dras mellan det ”vetenskapliga” och det ”politiska” (Jasanoff, 1997; Weingart, Engels & Pansegrau, 2000). Mer komplexa sakfrågor och fler aktörer i det politiska systemet har gett den vetenskapliga expertisen konkurrens från till exempel politiska partier,

intresseorganisationer och myndigheter (Nowotny, Scott & Gibbons, 2001; Weingart, Engels & Pansegrau, 2000).

Detta har lett till att det å ena sidan höjs kritiska röster om att vetenskap får alltför stort inflytande över politiken, på bekostnad av värderingar, ideologier och demokratiska beslut. Å andra sidan finns en debatt om att politiker inte tar tillräcklig hänsyn till kunskap och vetenskap (Jasanoff, 1997; Weingart, Engels & Pansegrau, 2000). Här har populistiska utspel om *alternativa fakta* och *fake news* väckt motrörelser som det amerikanska initiativet *March for Science* och den svenska kampanjen *#hurvetdudet?* (www.hurvetdudet.nu). I 2018 års VA-barometer anser 35 procent av den svenska allmänheten att politikens inflytande på vetenskap är för stort, och 43 procent anser att vetenskap har alltför litet inflytande på politik (Vetenskap & Allmänhet, 2018).

SAMVERKAN OCH PÅVERKAN

Att kommunicera om sin forskning är en uttalad arbetsuppgift för forskare. Tidigare kallades detta ofta

’den tredje uppgiften’, medan man numera främst talar om *samverkan*. Enligt högskoleförordningen och

högskolelagen ska svenska forskare samverka och informera om sin verksamhet som en del av sitt arbete (SFS 1993:100; 1992:1434). Att sprida sin forskning via olika medier har varit – och är – ett viktigt sätt för forskare att samverka med allmänheten och olika samhällsgrupper, även om samtidsandan strävar mot mer tvåvägskommunikation och dialog, till exempel via sociala medier och ömsesidiga projekt.

Nyhetsmedier är en viktig arena för möten mellan forskare och allmänhet, och i regel förmedlas budskapen av en journalist. På debattsidor har forskare möjlighet att direkt tilltala olika målgrupper. Genom att skriva debattinlägg kan forskare nå en stor publik och samtidigt behålla kontrollen över både *vad* som sägs och *hur* det sägs. Även på debattsidor gör redaktioner förstås journalistiska val av ämnen och författare samt styr i viss mån inläggens form.

I den här studien undersöker vi både vilka forskare som deltar i det offentliga samtalet på DN Debatt och vilka ämnen som företräds och diskuteras. Synligheten påverkar bilden av forskning och dess roll i samhället, och kan leda till att forskningen får bättre genomslag. Det kan även gynna det offentliga stödet till universitet och högskolor, och är därför viktigt för både forskare och deras arbetsgivare.

Forskare som medverkar i debatten kan bidra till att klarlägga exempelvis hur samhällstrender eller politik förhåller sig till vetenskapliga fakta. Enskilda personer kan på så vis få hjälp att fatta välgrundade beslut i vardagen. Ur ett bredare perspektiv kan det bidra till att samhället i högre grad drivs i en kunskapsbaserad riktning där åsikter inte förväxlas med fakta.

FORSKARE I MEDIERNA

I demokratiska samhällen fyller nyhetsmedier flera funktioner. De informerar, granskar och erbjuder ett forum för debatt. Därmed är de arenor för det offentliga samtalet (jfr Asp, 1995; Strömbäck, 2004). Traditionella nyhetsmedier har en stark ställning i Sverige, även om sociala medier blir alltmer viktiga som informations- och nyhetskällor – särskilt för unga (Statens Medieråd, 2015; Wadbring & Ödmark, 2014). Frågor som får mer uppmärksamhet i medierna upplevs som viktigare av publiken (McCombs & Shaw, 1972). Genom att vinkla rapporteringen kan medier även styra hur frågan uppfattas (Weaver, 2007). Medierna påverkar därmed vilka frågor människor tycker är viktiga och hur de

ser på dessa frågor. Detta kallas för mediernas *dagordningsmakt*.

Utrymmet för forskning och forskare i medierna har ökat markant de senaste decennierna, även om förändringen går lite upp och ner beroende på vilka samhällsfrågor som är aktuella (jfr Strachal, 2009). Det gäller inte bara i Sverige utan även i större delen av västvärlden. Sedan 1960-talet är det framför allt samhällsvetenskap som fått mer plats (Bauer et al., 1995; Strachal, 2009). Samhällsvetare och humanister deltar också oftare än andra forskare i samhälls- och kulturdebatter, skriver på debatt- och kultursidor och medverkar i tv-soffor (Olausson, 2007; Strachal, 2009).

MEDIALISERING OCH MEDILOGIK

Under 2000-talet har *medialisering* blivit ett centralt begrepp i forskningen om medier, och mycket har skrivits om dess innebörd och följder.¹ Kort sagt innebär medialisering att medier påverkar och kopplar ihop aktörer och skapar plattformar för kommunikation kring olika samhällsfrågor (se t.ex. Fornäs & Kaun, 2011). Enligt detta resonemang gör mediernas roll och inflytande att aktörer som vill få ut ett budskap måste anpassa sig till mediernas format, krav och innehåll (Altheide & Snow, 1979). Det gäller politiker som vill nå väljare; artister och företag som vill skapa varumärken; eller forskare som vill nå ut med sina resultat eller på andra sätt delta i samhällsdebatten (Asp, 1986; Schulz, 2004; Strömbäck, 2008). Kent Asp beskriver det som ”mediemaktens osynliga ansikte där anpassning är den verksamma maktmekanismen” (Asp, 2011).

Politikens medialisering har fått stor uppmärksamhet, men även kulturens och religionens media-

lisering har studerats (Hjarvard, 2013). Även om det hittills har skrivits mindre om vetenskapens medialisering står det klart att vetenskapen mer och mer anpassas till mediernas format och att medierna får större betydelse för forskarna.

Om en forskare vill att hens resultat ska nå allmänheten via medierna behöver resultaten formuleras på ett nyhetsmässigt sätt (t.ex. förkortat och populariserat). Det första steget är ofta att presentationen av resultaten anpassas för att passa medielogiken och intressera journalister (t.ex. i form av ett pressmeddelande). Den slutgiltiga formuleringen, som når läsaren, görs av journalisterna. När den förkortade, populariserade formen sprids i nyhetsmedierna skapas en kontaktyta mellan forskare, beslutsfattare och olika delar av allmänheten. I kontaktytan kan de interagera på de sätt som mediet tillåter, till exempel genom att ”gilla” eller kommentera i text, bild eller ljud.

FORSKARES MEDVERKAN PÅ DN DEBATT 1992–2015

Dagens Nyheters sida *DN Debatt* har länge varit en ledande arena för det offentliga samtalet mellan makthavare i Sverige (Selling & Utbult, 2009). Syftet med denna studie är att undersöka *hur, när och i vilka syften* forskare medverkar på DN Debatt, samt vilka aktörer och forskningsområden som varit mest under perioden 1992–2015. Vi undersöker även om det skett några förändringar under de drygt 20 år som studien omfattar. Vi vill dock uppmärksamma läsaren på att studien inte undersöker vilka fors-

kare som deltar i samhällsdebatten *i stort* – för detta krävs jämförande studier med andra forum, både sådana som tillhandahålls av traditionella massmedier och de som ligger utanför (t.ex. sociala medier).

Tidigare forskning om DN Debatt har bland annat fokuserat på representation och jämställdhet mellan män och kvinnor (Karlsson, 2006), sidans betydelse för politisk opinionsbildning (Hermansson & Rosendahl, 2009), samt sakfrågor som till exempel skola och utbildning (Wallin, 2015).

1 Begreppet medialisering har använts under flera decennier, om än med lite olika innebörder. Det har inte sällan använts med mer eller mindre samma betydelse som *mediering*, men på senare tid har forskningen ägnat mer uppmärksamhet åt begreppet och kommit att påvisa skillnaden mellan dessa båda begrepp. *Medialisering* handlar om större samhällsförändringar medan *mediering* handlar om förmedling via medier (Fornäs, 2011).

METOD

Vi har gjort en systematisk kvantitativ innehålls-
analys av artiklar på DN Debatt. Vi valde DN De-
batt eftersom sidan är ett flitigt citerat och högt vär-
derat forum för debatt i Sverige. Resultaten är alltså
inte representativa för alla debattsidor i alla medier.
Artiklarna i studien är samtliga undertecknade av
en eller flera forskare² och är publicerade under tio
olika år i perioden 1992–2015. Nedslagsåren är 1992,
1995, 1997, 2000, 2002, 2005, 2007, 2010, 2012 och
2015. Perioden är vald för att ge en överblick över
vad som hänt under en längre tid. Med nedslag
vartannat eller vart tredje år får materialet sprid-
ning över tid och ger samtidigt en datamängd som
är rimlig att analysera.

För att hitta artiklarna gjorde vi sökningar i
mediarkivsystemet *Retriever*. Vi har använt lite
olika söksträngar olika år eftersom debattsidorna
indexerats olika i databasen mellan olika årtal. De
senare åren har gett mer precisa sökresultat efter-
som debattsidan fått ett eget index i databasen. Sök-
strängen för tidigare år anpassades för att fånga in
artiklar från just DN Debatt och ingen annan sek-
tion i tidningen:

Söksträng 1: debatt AND (forskning* OR *forsk-
ning OR *vetenskap OR vetenskap*)

Söksträng 2: debatt AND (*rektor OR rektor*)
AND (*universitet OR universitet* OR *högskola
OR högskola*)

Söksträng 3: debatt AND (forskning* OR *forsk-
ning OR *forskare)

Totalt resulterade sökningarna i 1836 träffar. I ett
andra urval behölls artiklar som var författade av
minst en person som är forskare *eller* har en aka-
demisk titel som visar att personen har disputerat.
Detta resulterade i ett slutligt urval av 618 artiklar
som utgjorde grunden för analysen.

Utvalda artiklar per år:

1992: 29 st
1995: 37 st
1997: 101 st
2000: 68 st
2002: 57 st
2005: 44 st
2007: 80 st
2010: 67 st
2012: 84 st
2015: 77 st

Totalt 1992–2015: 644 artiklar

Kodade: 618 artiklar

Sökresultaten i *Retriever*s databas har av oklar an-
ledning ibland varierat mellan olika antal i olika
omgångar av samma sökning, vilket gör att samma
söksträng kan få olika antal träffar vid omladdning
av sidan, eller då man klickar på en specifik månad.

2 Forskare har här definierats som de som bedriver forskning i sin tjänst på ett eller annat sätt och/eller har en examen från forskarutbildning.

På grund av detta har vi gått igenom största möjliga antal träffar på varje sökning, men vi kan inte utsluta att vi missat några artiklar på grund av detta.

Eftersom vi använt två, ibland tre olika söksträngar har det dykt upp en del dubletter i sökresultaten, som tidigare sökningar redan fångat upp. I de fallen är det antal utvalda artiklar som anges nedan; för söksträng 2 och 3 endast sådana som varit unika för den första sökningen och som inte redan fångats upp av söksträng 1.

Artiklarna kodades enligt ett fastställt kodschema (Bilaga 1). Schemat togs fram i en pilotstudie och omarbetades utifrån denna för att på bästa sätt besvara våra frågor. Under pilotstudien samarbetade de två kodarna och diskuterade gränsdragningar och tolkningar med varandra och med undersökningsledaren. För att få en bild av överensstämmelsen mellan kodarnas tolkningar och för att säkerställa variabelernas giltighet gjorde vi ett interreliabilitetstest (Cohens Kappa). Resulta-

tet av testet visade genomgående på en tillfredsställande överensstämmelse även om vissa variabler var mer svårbedömda än andra (Bilaga 2). Vi beslutade att tillåta upp till tio författare per artikel. I det insamlade materialet finns 17 artiklar som har fler än tio författare och i dessa fall är det de tio som står först som kodats. Kodningen har gjorts utifrån informationen på den inskannade sidan eller från textkopian i Retrievers databas. Vi analyserade därefter resultaten med hjälp av statistikprogrammet SPSS.

I våra analyser tittade vi även på läsbarheten i forskarnas artiklar. Forskare har ofta fått kritik för att de använder ett språk som är svårt att begripa för icke-forskare. I en studie från Karolinska institutet där texter inom biomedicin och livsvetenskaper analyserats utifrån två mått på läsbarhet, konstateras att forskarspråket blir allt mer svårbegripligt (Plavén-Sigray et al., 2017).

RESULTAT

FORSKNINGSOMRÅDEN, ÄMNESOMRÅDEN OCH SAKFRÅGOR

Totalt resulterade söksträngarna i 618 artiklar undertecknade av en eller flera forskare. De två *forskningsområden* som dominerar är medicin och samhällsvetenskap. Samhällsvetenskap upptar två tredjedelar av det totala antalet artiklar, medan medicin står för en knapp femtedel (Tabell 1). Övriga fem områden ligger långt efter, sett till an-

del av de publicerade artiklarna: naturvetenskap 2 %, teknik 2 %, humaniora 3 %, utbildningsvetenskap 4 % och miljövetenskap 4 %. Samhällsvetenskapens dominans var något större på 1990-talet. Därefter har övriga områden ökat sin andel av totala antalet artiklar. Skillnaderna över tid är dock små.

TABELL 1: Debattartiklar i DN fördelade på forskningsområde 1992–2015 (antal och procent).

FORSKNINGSOMRÅDE	PROCENT (%)*	ANTAL ARTIKLAR
Samhällsvetenskap	66	384
Medicin	19	108
Miljövetenskap**	4	24
Utbildningsvetenskap	4	21
Humaniora	3	19
Teknik	2	11
Naturvetenskap	2	9
Totalt	100	576
<i>Område kunde ej avgöras</i>		42 artiklar

* Endast artiklar där forskningsområde kunnat avgöras ingår.

** Vi valde att göra Miljövetenskap till en egen kategori eftersom det är ett område som är tvärvetenskapligt till sin karaktär och utifrån antagandet att detta tydligare skulle fånga debatten om klimafförändringar.

TABELL 2: Debattartiklar i DN fördelat på ämne 1992–2015 (antal och procent).

ÄMNESOMRÅDE	PROCENT (%)	ANTAL ARTIKLAR
Politik	33	205
Hälsa	15	94
Forskning	14	89
Ekonomi	11	69
Utbildning	6	35
Kultur	5	31
Miljö	5	30
Juridik	5	29
Sport	1	5
Övrigt	5	31
<i>Totalt</i>	100	618

TABELL 3: De tio största sakfrågorna på DN Debatt 1992–2015 (antal artiklar och procent).

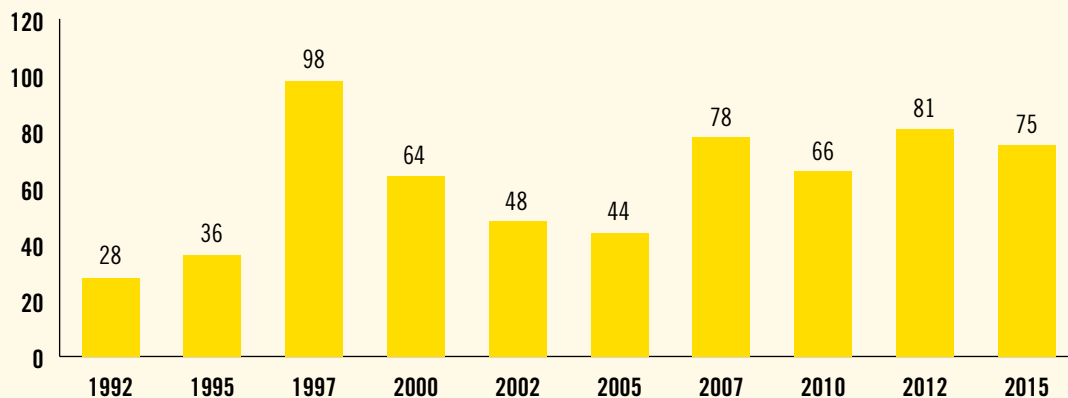
SAKFRÅGOR	PROCENT (%)	ANTAL ARTIKLAR
Universitetspolitik	2,4	15
Forskningspolitik	2,1	14
Immigration	1,7	10
Kärnkraft	1,5	9
Säkerhetspolitik	1,5	9
Arbetsmarknadspolitik	1,5	9
Klimatfrågan	1,4	8
EMU	1,2	7
Forskningsfusk	1,2	7
Forskares roll	0,8	5

De ämnesområden som förekommer oftast är politik, ekonomi, forskning och hälsa (Tabell 2). Det här är breda kategorier som var och en rymmer en mängd olika frågor. Politik är den största katego-

rin och rymmer såväl val och valsysteem, EU-frågor som specifika sakfrågor (t.ex. säkerhet, rovdjur, korruption, invandring). Artiklar om hälsa kan till exempel röra införandet av sockerskatt, arbetslivs-

FIGUR 1: Antal artiklar om forskning på DN Debatt 1992–2015.

relaterad cancer, barn- och ungdomspsykiatri, samt pseudovetenskapliga behandlingar. Det enda tydliga tidsmönstret bland ämnena är en ökning i ämnet *utbildning*.

Förutom ämnesområde har vi också studerat vilka *sakfrågor* som tas upp. Spridningen är stor men den dominerande frågan är universitets- respektive forskningspolitik (Tabell 3). Därefter följer en rad politiska frågor samt forskningsfusk och forskares roller. Spridningen är dock stor: De tio vanligaste sakfrågorna utgör tillsammans bara 15 procent av det totala antalet artiklar (91 av 619).

Frågan om forskningspolitik och finansiering var relativt stor 1992. Det fanns då ett förslag om att använda de gamla löntagarfonderna för att finansiera forskning. I sitt DN-inlägg *Drömläge för forskare*

från den 26 juni 1992, framför professor Torvard C Laurent till exempel åsikten att man bör skapa en enda stiftelse för att finansiera forskning. Han riktar sig i artikeln primärt till politiker.

Det går att se en ökande trend i antalet debattartiklar av forskare under den studerade perioden (Figur 1). Ett år som avviker är 1997, då cirka en sjättedel av artiklarna är publicerade. Det är framför allt ett stort antal samhällsvetenskapliga inlägg som orsakar toppen. De saknar gemensam ämnes- eller sakfråga som kan förklara det stora antalet. Många artiklar behandlar dock forskningspolitik och forskningsfusk samt det kommande valet 1998 och frågan om Sverige skulle gå med i det europeiska valutasamarbetet.

DE FÖRFATTANDE FORSKARNA

Drygt hälften av alla artiklar (53 %) är undertecknade av en ensam författare medan drygt 20 procent har två författare. Cirka en fjärdedel är skrivna av tre eller flera forskare. Det är vanligare med tre

eller fler författare inom medicin än i övriga forskningsområden. Över tid har andelen ensamförfattare dock minskat från 72 procent på 1990-talet till 38 procent under perioden 2010–2015. Möjligen föl-

TABELL 4: Undertecknande författares hemvist.

INSTITUTION/HEMVIST	PROCENT (%)
Lärosäte	56
Organisation	15
Myndighet	10
Forskningsinstitut	5
Statlig utredning	4
Tankesmedja	2
Företag	2
Emeritus/pensionär	2
Övrigt	4
Totalt	100

jer detta en trend inom den vetenskapliga publiceringen där andelen samförfattade publikationer ökar över tid. Denna trend är bland annat ett resultat av förändrade publiceringstraditioner och internationaliseringen (Vetenskapsrådet, 2017).

Ett av de mest slående resultaten är att 80 procent av forskarna som undertecknat debattartiklarna är män. Männens dominans är störst inom teknik- och miljövetenskap, och bland aktörer med direkt anknytning till något lärosäte. De är även oftare än kvinnor ensamförfattare till sina artiklar. Vi kan dock konstatera att andelen kvinnliga författare tydligt ökat över tid. Under perioden 1992–1997 var andelen kvinnliga författare bara 14 procent, att jämföra med 33 procent under åren 2010–2015. Andelen kvinnor är högst i artiklar som rör humaniora, naturvetenskap och utbildningsvetenskap. Ekonomi och miljö (samt sport) är de mest mansdominerade ämnena medan kvinnorna tar något större plats i utbildning och juridik.

De flesta författarna på DN Debatt har koppling till ett svenskt lärosäte, men forskare vid myn-

digheter och andra organisationer förekommer också relativt ofta (Tabell 4). Se även Tabell 5 för en sammanfattning av författarnas och artiklarnas egenskaper.

Där det går att utläsa har vi kodat vilket forskningsområde som artikelförfattarna har sin hemvist i. Liksom när det gäller artiklarnas innehåll är det samhällsvetenskap som dominerar med 36 procent. Knappt 23 procent av författarna kommer från området medicin, sju procent från naturvetenskap och sex procent från humaniora. Teknik, utbildningsvetenskap och miljövetenskap representeras vardera av cirka två procent av författarna. Tjugotvå procent kan av olika orsaker inte knytas till ett specifikt område.

Knappt 6 av 10 artiklar inom samhällsvetenskap är skrivna av aktörer från detta område. Motsvarande siffra för medicin är knappt 7 av 10. Störst andel författare från det egna området har naturvetenskap (drygt 8 av 10). Artiklar som rör samhällsvetenskap är med andra ord relativt ofta undertecknade av författare från andra forskningsområden. Ett exempel är en artikel där forskare

från det medicinska området skriver om drogpolitik i artikeln *Rekordmånga dör av knark* (24 augusti 2000). Fenomenet kan kanske både förklaras som ett led i vetenskapens politisering och som en följd av att *samhällsrelevans* är ett redaktionellt krav på DN Debatt. Det är också forskare från området samhällsvetenskap som i störst utsträckning publicerar artiklar inom sitt eget område (89 procent). Även forskare inom medicin (68 procent) och humaniora (58 procent) har tyngdpunkten inom sitt eget område, medan till exempel forskare inom naturvetenskap och teknik (31 respektive 22 procent) oftare skriver artiklar som är kopplade till ett annat område än sitt eget (och då oftast samhällsvetenskap).

Bland författarna med anknytning till ett lärosäte är cirka 70 procent kopplade till något av de fem största lärosätena.³ Högst andel forskare är kopplade till Stockholms eller Göteborgs universitet, samt Karolinska institutet (samtliga ca 16 %). Stockholms och Göteborgs universitet står för många samhällsvetenskapliga artiklar, medan KI fokuserar på medicin. Även Uppsala och Lund (13 respektive 9 procent) är vanliga hemvister för forskare på DN Debatt. Med några få undantag dominerar det samhällsvetenskapliga området artiklarna från samtliga lärosäten. Från vissa specia-

liserade lärosäten, som till exempel Handelshögskolan, står samhällsvetenskap för i stort sett alla artiklar. Artiklar inom humaniora är relativt få och är oftast skrivna av forskare vid Uppsala universitet. Karlstads universitet har en relativt stor andel artiklar om naturvetenskap. Malmö universitet⁴ har en större andel artiklar inom utbildningsvetenskap än övriga lärosäten.

Vissa personer förekommer relativt ofta som författare på DN Debatt. Det är mest manliga professorer, företrädesvis i statskunskap, som återkommer.

Andelen författare med en högre akademisk titel (professor eller docent) har minskat något över tid, medan kategorin *annan aktör* har ökat. Här ryms bland annat politiker, chefer för forskningscentrum och ordförande i olika organisationer och föreningar (t.ex. Astma- och Allergiförbundet) som har skrivit debattartiklar tillsammans med forskare. Det blir också mer vanligt att forskarnas medförfattare har titlar som ”författare”, ”rådgivare”, ”publicist”, eller tillhör yrkesgrupper som journalister, läkare och lärare. En möjlig anledning till denna trend är ett ökat fokus på samverkan med aktörer från andra delar av samhället och att det därför blivit vanligare att debattartiklarna skrivs av flera författare.

DEBATTARTIKLARNAS SYFTE OCH MÅLGRUPP

Debattartiklar är tänkta att skapa diskussion, och ibland förs diskussionen på själva debattsidan i form av svar på tidigare artiklar. Ungefär tre fjärdedelar av de studerade artiklarna är förstainlägg, medan återstoden är repliker på tidigare artiklar. Artiklar som har en kvinnlig författare är oftare förstainlägg och detsamma gäller artiklar med två eller flera

författare. Andelen förstainlägg för de olika forskningsområdena ligger mellan 72 och 96 procent. Störst andel förstainlägg rör humaniora och miljövetenskap, medan medicin har en något större andel svar på tidigare inlägg. Tyvärr kan vi inte se om svaren gäller en artikel inom samma område eller inte. En jämförelse mellan de stora universiteten vi-

³ Göteborgs universitet, Lunds universitet, Stockholms universitet, Uppsala universitet och Karolinska institutet.

⁴ Malmö högskola fram till och med december 2017.

sar att Göteborgs universitet i större utsträckning än till exempel Uppsala, Lund och Stockholm, skriver svar på andra inlägg. En tydlig förändring över tid är att det blivit vanligare att forskarnas artiklar är förstainlägg. Mellan 1992 och 1997 var andelen förstainlägg cirka 60 procent, jämfört med omkring 95 procent under perioden 2010–2015. En bidragande orsak är troligen att svar numera publiceras online som direkta repliker, snarare än som artiklar på tidningens debattsida.

Även om artiklar på DN Debatt alltid har tidningens läsekrets som sin målgrupp, så riktar sig inläggen ofta till en tydlig adressat. Forskarna vänder sig oftast till allmänheten (35 %) eller en politisk aktör (33 %). Det senare har också blivit vanligare över tid. Mindre vanligt är att artikeln riktar sig till andra forskare (12 %) eller en myndighet (10 %). Att vända sig till andra forskare har också blivit mindre vanligt över tid. Sammantaget kan detta ses som ett stöd för tesen om vetenskapens politisering och ett ökat fokus på samverkan bland forskarna.

Artiklar om samhällsvetenskap riktar sig som förväntat i första hand till politiska aktörer, medan de om medicin i större utsträckning vänder sig till andra forskare (som nämns ovan finns också flest repliker inom det medicinska området).

Exempel Samhällsvetenskap: *Ännu en gång fuskar regeringen i betygsfrågan* (25 maj 2010) av Christian Lundahl och Anders Jönsson, båda fil. dr i pedagogik, som presenteras som 'pedagogisk expertis' i tidningens ingress. Artikeln har politiska aktörer som huvudsaklig adressat och rör utbildningspolitik. "På teoretisk och empirisk grund menar vi att regeringens båda utredningar fuskar i betygsfrågan" (citat från artikeln).

Exempel Medicin: *Järn kan orsaka cancer* (23 juli 1992) av Baroch S Blumberg, Nobelpristagare i medicin och rektor för Balliol College i Oxford, professor Barry Halliwell, överläkare Jan Palmblad och professor Peter Reizenstein. Här är det främst myndigheter som Livsmedelsverket och Socialstyrelsen som adresseras.

Exempel Medicin: *Cyniskt om cancer* (18 juni 1992), av Jan Ponten, professor i patologi, och Hans-Olov Adami, professor i cancerepidemiologi, riktar sig mot en annan forskare. "När professorn i cellära Ulrik Dige talar om fiasko för cancervården ansluter han sig till alternativmedicinens antiintellektuella tradition" (citat från artikeln).

Knappt 40 procent av artiklarna har till syfte att kritisera – till exempel en aktör eller ett missförhållande – medan 24 procent vill *upplysa/informera*. Artiklar som rör medicin, samhällsvetenskap och humaniora är de som i störst utsträckning syftar till att kritisera medan naturvetenskap och teknik oftare syftar till att informera. Artiklar från det utbildningsvetenskapliga området vill i högre grad än övriga *ge förslag* och då främst till politiker och allmänhet. I regel har artiklar som vänder sig till politiker och andra forskare oftare till syfte att kritisera medan syftet när man tilltalar allmänheten är att informera.

Exempel: *Staten måste ta ansvar för alla förskolors kvalitet* (24 juni 2010) av Magnus Kihlbom, barnpsykiater och psykoanalytiker, Birgitta Lidholt, leg psykolog och fil. dr i pedagogik, Gunilla Niss, leg psykolog och handledare i förskolan, Lars Ahlin, ordf i psykologförbundet, Margareta Blennow, barnhälsovårdsöverläkare, Anders Broberg, professor i klinisk psykologi, Lars H Gustafsson, barnläkare och docent i socialmedicin, Bruno Hägglöf, professor i barnpsykiatri, Hugo Lagercrantz, professor i barnmedicin, Gunilla Preisler, professor i utvecklingspsykologi, och Per-Anders Rydelius, professor i barnpsykiatri. "Endast tvingande statliga normer och öronmärkta statsbidrag kan garantera en god förskola för alla barn." Artikeln, inom forskningsområdet medicin, riktar sig till politiker, i syfte att kritisera.

I Tabell 5 finns en översikt av ett urval av resultaten som redovisats ovan.

TABELL 5: Egenskaper hos undertecknande författare samt hos debattartiklar.

FÖRFATTARENS HEMVIST	ANDEL AV TOTALA ANTALET FÖRFATTARE (%)
Stockholms universitet	10
Göteborgs universitet	9
Karolinska institutet	9
Uppsala universitet	8
Lunds universitet	6

ANTAL FÖRFATTARE PER ARTIKEL	ANDEL AV TOTALA ANTALET ARTIKLAR (%)
En	53
Två	21
Tre eller fler	26

FÖRFATTARENS KÖN	ANDEL AV TOTALA ANTALET FÖRFATTARE (%)
Man	80
Kvinna	20

MÅLGRUPP FÖR ARTIKELN	ANDEL AV TOTALA ANTALET ARTIKLAR (%)
Allmänheten	35
Politisk aktör	33
Annan forskargrupp	12
Statlig myndighet	10

ARTIKELNS HUVUDSYFTE	ANDEL AV TOTALA ANTALET ARTIKLAR (%)
Kritisera	38
Upplysa/informera	24
Föreslå/ge förslag	18
Försvara sig/bemöta kritik	10
Varna	8
Påvisa missförhållanden	2

LÄSBARHET

Ett sätt att mäta tillgänglighet i texter är att använda ett mått på läsbarhet. I den här studien har vi använt det så kallade Lix-måttet, där antalet långa ord och antalet meningar viktas mot antalet ord i texten (Björnsson, 1968). Barnböcker har ett Lix-värde under 25 medan svåra facktexter ligger över 60.

Läsbarheten i de studerade artiklarna ligger runt 50, vilket innebär att de är på gränsen mellan sak-

information och facktexter. Sett i relation till svåra facktexter har debattartiklarna alltså en större läsbarhet. Debattartiklar skrivna av andra aktörer under samma period har ett Lix-värde på 48 i genomsnitt. Det tycks alltså vara små skillnader i läsbarhet mellan forskares och andra aktörers alster på DN Debatt.

SLUTSATSER OCH DISKUSSION

Forskare som vill publicera ett inlägg på DN Debatt behöver ta hänsyn till redaktionens krav på insända texter (se dn.se/omdndebatt). Bland annat måste texten ha ett *nyhetsvärde*, vara skriven på ett sätt som passar sidans målgrupp, och utmytna i en slutsats eller ett förslag. När vi i denna studie utforskar *hur, när* och *i vilka syften* forskare deltar på DN Debatt under perioden 1992–2015, blir resultaten därför starkt färgade av medielogiken och redaktionens nyhetsvärdering. Debattsidan är en del av det offentliga samtalet som regisseras av medierna – den är inte ett öppet forum där vem som helst kan lyfta vilken fråga som helst. Vi kan därför inte se resultaten som ett absolut mått på olika forskares förmåga och vilja att delta i samhällsdebatten. Det resultaten däremot visar är vilka forskare som ges synlighet på DN Debatt, vilka frågor de lyfter och vilka de vänder sig till.

Det korta svaret är: män. Den manliga dominansen på debattsidan är slående. Även om viss förändring har skett över tid är sidan i huvudsak ett forum för manliga forskare, som regel professorer, från större lärosäten.

Den här studien rör enbart artiklar från forskare, men andra studier visar att män dominerar

också i andra områden på debattsidan (Karlsson, 2005; Söderholm & Eliasson, 2011). Även om män dominerar mediernas innehåll generellt så är deras dominans ännu större på DN Debatt (Edström & Jacobsson, 2015; Jönsson, 2004). Sannolikt hänger männens dominans på debattsidan också ihop med att professorer, som är den vanligaste avsändaren, i sig är en mansdominerad grupp. Fördelningen mellan män och kvinnor bland professorer i Sverige har dock jämnats ut något över tid (från 17 till 27 procent mellan 2006 och 2016)⁵ och vi ser att andelen kvinnor ökar över tid även på DN Debatt.

Resultaten visar en ökande trend i antalet debattartiklar skrivna av forskare (Figur 1). En tidigare studie av utrymmet för olika yrken på DN Debatt 1985–2010 pekade mot en totalt sett oförändrad andel forskare över den studerade perioden, med en sjunkande trend mot slutet (Söderholm & Eliasson, 2011). Studien var dock inriktad på *totala antalet undertecknande forskare* medan vår undersökning studerar *antalet artiklar författade av forskare*, och det går därför inte att göra direkta jämförelser mellan studierna.

Bland forskningsområdena på debattsidan dominerar samhällsvetenskap och medicin, vilket föl-

5 Källa: UKÄ, 2018-08-06 <http://www.uka.se/om-oss/aktuellt/nyheter/2017-04-27-andelen-kvinnliga-professorer-har-okat-till-27-procent.html>

jer samma mönster som tidigare studier av svensk medierapportering om forskning (se t.ex. Vetenskap & Allmänhet, 2014). Enligt en erfaren DN Debatt-redaktör, som vi har rådgjort med via e-post, drar en sida av detta slag till sig samma typ av material som det som redan publiceras. En debattsida med artiklar om samhällsvetenskapliga frågor, skrivna av manliga professorer vid stora lärosäten, lockar enligt denna logik till sig fler artiklar av samma kategori. Andra debattsidor i det svenska medielandskapet kan alltså, enligt samma logik, domineras av andra forskningsområden. Här vore det intressant att göra jämförande studier för att se vilka sidor som utgör debattarenor för olika forskningsområden. För ökad mångfald och variation kan redaktionen ibland ta till ”positiv särbehandling”, utan avkall på kriterier om nyhetsvärde och samhällsrelevans. Exempelvis får debattsidan sällan artiklar från företag, vilket kan leda till premiering av sådana artiklar. En annan faktor som påverkar fördelningen mellan olika forskningsområden är att debattredaktionen upplever att forskare i vissa fält har svårare att skriva intresseväckande och på rätt nivå för målgruppen. Ett exempel är debattartiklar om innovation som, paradoxalt nog, ofta upplevs som abstrakta och utan nyhetsvärde.

Studien visar också att forskarna via DN Debatt i första hand vänder sig till allmänhet och politiker, vilket kan vara en följd av att de har andra kanaler för att nå kollegor och myndigheter (t.ex. vetenskapliga publikationer, remisser och rapporter). Det kan också bero på att redaktionens krav på *nyhetsvärde* och *bred samhällsrelevans* premierar texter riktade till bredare målgrupper. Att 40 procent av de studerade artiklarna har som primärt syfte att *kritisera* skulle kunna ses som en genrekonvention som alltså förklaras av själva debattbegreppet. Konflikter av olika slag är därtill ett centralt nyhetsvärde i all journalistik.

Områdenas fördelning på DN Debatt skiljer sig något åt om vi jämför med hur de syns på nyhetsplats i svensk dagspress. I en kommande VA-rapport om forskningsrapportering i svenska massmedier står samhällsvetenskap för 49 procent av vetenskapsartiklarna på nyhetsplats i Dagens Nyheter, att jämföra med 46 procent på debattsidan. Medicin får däremot större utrymme på debattsidan än på nyhetsplats (31 respektive 21 procent).

Vissa personer förekommer regelbundet på DN Debatt. Detta kan dels bero på att det är välkända akademiker med högt nyhetsvärde, dels på att de är flitiga med att skicka in artiklar till tidningen.⁶ Under ’frågor och svar om DN Debatt’ står följande svar på frågan om det spelar någon roll vem som skrivit artikeln:

Ja. Det är intressant att ta del av nyheter och nya tankar från personer med kunskaper: de kan ge insikter som andra ännu inte har. Och att läsa vad personer med inflytande eller makt skriver kan ge en fingervisning om vad som kan komma att hända framöver. Men också en okänd person med egna unika erfarenheter kan lyfta en fråga som många förbisett. Skribenter kan också utgöra en oväntad konstellation och avslöja att samförstånd nåtts längs oväntade linjer. Extra intressant är det om undertecknaren är en person med makt eller inflytande som redovisar en ändrad uppfattning. Eller om en initierad skribent skriver att det vi tidigare hållit för sant visar sig vara falskt.⁷

Vår utgångspunkt för studien var att tidningars debattsidor är ett viktigt forum för det offentliga samtalet om forskning i Sverige. Sidorna är också en plats där forskare kan förmedla sina resultat och peka på deras samhällsrelevans; och över tid tycks DN Debatt även ha blivit ett slags plattform för samverkan med andra samhällsaktörer, via samför-

6 Namn som förekommer ofta under perioden är primärt manliga professorer (inte sällan i statskunskap) som till exempel: Bo Rothstein, Olof Pettersson, Ulf Bjereld, Torbjörn Tännsjö och Wilhelm Agrell. Det är svårare att hitta kvinnor som återkommer ofta men bland de namn som är med flera gånger finns till exempel Ebba Witt-Brattström och Marie Demker.

7 <https://www.dn.se/blogg/dndebatt/2015/09/14/om-DN-Debatt/> (besökt 2018-09-26)

fattande av debattartiklar. Den nära kopplingen mellan forskning och politik gör också att inlägg om forskning kan påverka opinionsbildningen i vissa politiska frågor, och förstås inte minst vad gäller forskningspolitik.

Möjligheterna till replik gör att sidan till viss del blir dialogisk. Dialogen om forskning på DN Debatt förs i den tryckta tidningen dock i första hand mellan aktörer i samhällets maktelit, medan allmänheten tar passiv del av debatten genom att läsa texterna.

Många studier de senaste decennierna har pekat på den demokratiska potentialen i mediernas digitalisering men även på motsatsen (se t.ex. Dahlgren, 2011; Jönsson & Örnebring, 2011; Trenz, 2009). Detta gäller inte minst nyhetsförmedling och samhällsdebatt där allmänheten genom interaktiva webbtjänster har fått större möjligheter att delta och skapa eget innehåll. Studier visar också att allmänheten online getts fler tillfällen att kommentera och föra dialog kring nyheter, även om endast

en mindre grupp använder sig av möjligheten (se t.ex. Bergström, 2008). Framtida studier kan förhoppningsvis belysa hur debatten om forskning förs och förändras i digitala medier i Sverige. Vilken roll spelar sociala medier? Gör sig andra röster hörda, eller är det nya kanaler för samma gamla aktörer?

DN Debatt är en viktig nationell arena där inlägg har möjlighet att påverka enskildas åsikter och opinionsbildning i ett brett spektrum av politiska och opolitiska frågor. Mot bakgrund av detta kan obalanser som beskrivs i denna rapport anses problematiska. Kvinnliga forskare, mindre lärosäten och andra områden än medicin och samhällsvetenskap kommer sällan till tals på debattsidan.

Resultaten kan därför ses som en uppmaning till en bredare grupp av forskare att i större utsträckning ge sig in i samhällsdebatten. Med vetenskapliga perspektiv på viktiga frågor bidrar forskare till faktabaserade ståndpunkter och underlag för såväl individer som för hela samhällssektorer.

TACK TILL

Projektet Vetenskapen i Samhället har sedan 2002 genomförts med stöd av Riksbankens Jubileumsfond. Till denna delstudie erhöles även finansiering från Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för Medieforskning.

Kodningarna av det insamlade materialet utfördes av Karolina Nord och Karin Larsson, studenter vid masterprogrammet 'Master's Programme in Media, Communication and Cultural Analysis' vid Södertörns högskola, under handledning av Anna Maria Jönsson.

REFERENSER

- Altheide, D. L., & Snow, R. T. (1979). *Media logic, vol. 89*. Beverly Hills: SAGE Publications.
- Asp, K. (1986). *Mäktiga massmedier: studier i politisk opinionsbildning*. Stockholm: Akademilitteratur.
- Asp, K. (1995). *Kommersialiserade TV-nyheter på gott och ont. Jämförande undersökning av Rapport TV2 och Nyheterna TV4*. Institutionen för journalistik och masskommunikation. Göteborgs universitet. Arbetsrapport nr 50.
- Asp, K. (2011). Medialisering – begreppet, orsak och verkan. I *Medialisering av kultur, politik, vardag och forskning: Slutrapport från Riksbankens Jubileumsfonds forskarsymposium i Stockholm 18–19 augusti 2011*, 40–45.
- Bauer, M., Ragnarsdottir, A., Rudolfsdottir, A., & Durant, J. (1995). Science and technology in the British press, 1946-1990: a systematic content analysis of the press. I B. Schiele, M. Amyot, & C. Benoit (red.). *When science becomes culture*, Boucherville: University of Ottawa Press
- Bergström, A. (2008). The reluctant audience: Online participation in the Swedish journalistic context. *Westminster Papers in Communication & Culture*, 5(2). 60–80.
- Björnsson, C-H. (1968). *Läsbarhet*. Stockholm: Liber.
- Dahlgren, P. (2011). Young citizens and political participation: Online media and civic cultures. *Taiwan Journal of Democracy*, 7(2), 11–25.
- Edström, M., & Jacobsson, J. (2015). Räkna med kvinnor. *Global Media Monitoring Project*, 52. Göteborg: Allt är möjligt.
- Fornäs, J. (2011). Medialisering: Introduktion. I *Medialisering av kultur, politik, vardag och forskning: Slutrapport från Riksbankens Jubileumsfonds forskarsymposium i Stockholm 18–19 augusti 2011*, 5–13.
- Fornäs, J., & Kaun, A. (2011). *Medialisering av kultur, politik, vardag och forskning: Slutrapport från Riksbankens Jubileumsfonds forskarsymposium i Stockholm 18–19 augusti 2011*.
- Hermansson, S., & Rosendahl, A. (2009). *Ideologiproducerande myndigheter? En studie av svenska myndigheters opinionsbildande verksamhet på DN Debatt*. Kandidatuppsats (C693), Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet, Göteborg.
- Hjarvard, S. (2013). *The mediatization of culture and society*. London: Routledge.
- Jasanoff, S. (1997). Contested Boundaries in Policy-Relevant Science. *Social Studies of Science*, 17, 195–230.

- Jönsson, A. M. (2004). *Samma nyheter eller likadana?* JMG, Inst. för Journalistik och Masskommunikation, Göteborgs Universitet.
- Jönsson, A. M., & Örnebring, H. (2011). User-generated content and the news: Empowerment of citizens or interactive illusion? *Journalism Practice*, 5(2), 127–144.
- Karlsson, S. (2006). *Mannen och kvinnan på DN Debatt: – En studie av den jämställdhetsbild som framträder på Dagens Nyheter debattsida*. C-uppsats i Medie- och kommunikationsvetenskap, Uppsala universitet, Uppsala.
- McCombs, M., & Shaw, D. (1972). The agenda setting function of the mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36, 176–187.
- Nowotny, H., Scott, P., & Gibbons, M. (2001). *Re-Thinking Science. Knowledge and the Public in an Age of Uncertainty*, Cambridge: Polity Press.
- Olausson, E. (2007). *Den avhandlade verkligheten: nyhetsvärderingens genomslag på vetenskapsjournalistiken*. Magisteruppsats, Institutionen för medier, kommunikation och journalistik, Lunds universitet, Lund.
- Plavén-Sigray, P., Granville, J. M., Christian Schiffler, B., & Hedley Thompson, W. (2017). The readability of scientific texts is decreasing over time. *eLife*, 2017;6:e27725. DOI: <https://doi.org/10.7554/eLife.27725>
- Schulz, W. (2004). Reconstructing mediatization as an analytical concept. *European Journal of Communication*, 19(1): 87–101.
- Selling, N., & Utbult, A. (2009). *Nyckeln till det politiska deltagandets finrum. En undersökning av kvinnors utrymme på DN Debatt*, B-uppsats, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet, Uppsala.
- SFS 1993:100 Högskoleförordning, Stockholm, Utbildningsdepartementet.
- Statens Medieråd (2015). *Ungar & medier 2015. Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Stockholm: Statens medieråd.
- Strachal, G. (2009). *Journalistik och vetenskap*. Gleerups.
- Strömbäck, J. (2004). *Den medialiserade demokratin. Om journalistikens ideal, verklighet och makt*. Stockholm: SNS Förlag.
- Strömbäck, J. (2008). Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics. *The International Journal of Press/Politics*, 13(3): 228–246.
- Söderholm, E., & Eliasson, E. (2011). *Medium för makteliten: Hur yrkesrollerna och könsfördelningen förändrats på DN Debatt sedan 1985*. C-uppsats, Institutionen för medie- och kommunikationsvetenskap, Mittuniversitetet, Sundsvall.
- Trenz, H-J. (2009). Digital Media and the Return of the Representative Public Sphere. *Javnost: The Public*, 16(1): 33–46.
- Vetenskap & Allmänhet (2014). *Fusk och förtroende – om mediernas forskningsrapportering och förtroendet för forskning*, VA-rapport 2014:3. Stockholm: Vetenskap & Allmänhet.
- Vetenskap & Allmänhet (2018). *VA-Barometern 2018/19*, VA-rapport 2018:6. Stockholm: Vetenskap & Allmänhet.
- Vetenskapsrådet (2017). *Forskningsbarometern 2017*. Svensk forskning i internationell jämförelse. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wadbring, I., & Ödmark, S. (2014). *Delad glädje är dubbel glädje: En studie om nyhetsdelning i sociala medier*. Sundsvall: Mittuniversitetet.

Wallin, J. (2015). *Engagerade och skickliga lärare: Konstruktionen av den goda läraren i Dagens Nyheters debatt- och ledarartiklar under år 2014*. Examensarbete i Utbildningsvetenskap, Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet, Uppsala.

Weaver, D. H. (2007). Thoughts on agenda setting, framing, and priming. *Journal of Communication*, 57, 142–147.

Weingart, P., Engels, A., & Pansegrau, P. (2000). Risks of communication: discourses on climate change in science, politics, and the mass media. *Public understanding of science*, 9(3), 261–284.

BILAGOR

BILAGA 1: KODSCHEMA

V1. År

V2. Månad

V3. Dag

V4. Forskningsområde artikel

0. ej kodbart
1. medicin
2. naturvetenskap
3. teknik/teknikvetenskap
4. samhällsvetenskap
5. humaniora/humanvetenskap
6. utbildningsvetenskap
7. miljövetenskap

V5. Ämne

0. ej kodbart
1. politik
2. ekonomi
3. miljö
4. kultur
5. hälsa
6. sport
7. forskning
8. utbildning
9. juridik
10. övrigt

V6. Sakfråga

V7. Syfte med artikeln

0. ej kodbart
1. upplysa/informera
2. föreslå/ge förslag
3. kritisera
4. varna
5. påvisa missförhållanden
6. försvara sig/bemöta kritik
7. övrigt

V8. Debattkedjan

0. ej kodbart
1. förstainlägg/initiering
2. svar/reaktion på tidigare inlägg

V9. Adressat primär (för artikeln)

0. ej kodbart
1. annan forskare/forskargrupp
2. politisk aktör
3. myndighet
4. allmänheten
5. näringslivet
6. forskningsfinansierare
7. media
8. övriga

V10. Läsbarhet (siffror utifrån modellen på lix.se)

**V11. Antal aktörer
(antal avsändande/författare)**

- 0. ej kodbart
- 1. en
- 2. två
- 3. tre
- 4. fyra
- 5. fem
- 6. sex
- 7. sju
- 8. åtta
- 9. nio
- 10. tio eller fler

**V12a–j. Aktör 1–10 typ
(avsändande/författare)**

- 0. ej kodbart
- 1. forskare
- 2. professor
- 3. docent
- 4. lektor
- 5. doktor (fil, med, ek, etc.)
- 6. licentiand
- 7. doktorand
- 8. rektor eller annan från högskole-
universitetsledning
- 9. statlig/särskild utredare
- 10. annan roll
- 99. saknas

V13a–j. Kön aktör 1–10

- 0. ej kodbart
- 1. kvinna
- 2. man
- 99. saknas

V14a–j. Organisation/institution aktör 1–10

- 0. ej kodbart
- 1. lärosäte
- 2. forskningsinstitut
- 3. myndighet
- 4. organisation (ideell, fackförbund etc.)
- 5. företag
- 6. tankesmedja
- 7. övrigt

- 8. statlig utredning
- 9. pensionär/emeritus
- 99. saknas

V15a–j. Forskningsområde aktör 1–10

- 0. ej kodbart
- 1. medicin
- 2. naturvetenskap
- 3. teknik/teknikvetenskap
- 4. samhällsvetenskap
- 5. humaniora/humanvetenskap
- 6. utbildningsvetenskap
- 7. miljövetenskap
- 99. roll utan forskningsområde

V16a–j. Lärosäte aktör 1–10

Universitet

- 1. Uppsala universitet
- 2. Lunds universitet
- 3. Göteborgs universitet
- 4. Stockholms universitet
- 5. Umeå universitet
- 6. Linköpings universitet
- 7. Karolinska institutet
- 8. Kungliga Tekniska högskolan
- 9. Chalmers tekniska högskola (enskild)
- 10. Luleå tekniska universitet
- 11. Handelshögskolan i Stockholm (enskild)
- 12. Sveriges lantbruksuniversitet
- 13. Karlstads universitet
- 14. Linnéuniversitetet
- 15. Örebro universitet
- 16. Mittuniversitetet

Högskolor

- 17. Blekinge tekniska högskola
- 18. Försvarshögskolan
- 19. Gymnastik- och idrottshögskolan
- 20. Högskolan i Borås
- 21. Högskolan Dalarna
- 22. Högskolan i Gävle
- 23. Högskolan i Halmstad
- 24. Högskolan Kristianstad
- 25. Högskolan i Skövde
- 26. Högskolan Väst
- 27. Malmö högskola
(numera Malmö universitet)

- 28. Mälardalens högskola
- 29. Stiftelsen Högskolan i Jönköping (enskild)
- 30. Södertörns högskola

Konstnärliga högskolor

- 31. Beckmans designhögskola (enskild)
- 32. Konstfack
- 33. Kungl. Konsthögskolan
- 34. Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
- 35. Stockholms konstnärliga högskola

Övriga enskilda utbildningsanordnare

- 36. Ericastiftelsen
- 37. Ersta Sköndal Bräcke högskola

- 38. Högskolan Evidens
- 39. Gammelkroppa skogsskola
- 40. Johannelunds teologiska högskola
- 41. Newmaninstitutet
- 42. Röda Korsets högskola
- 43. Sophiahemmet högskola
- 44. Stockholms Musikpedagogiska Institut
- 45. Svenska institutet för kognitiv psykoterapi
- 46. Skandinavians akademi för psykoterapiutveckling
- 47. Teologiska Högskolan, Stockholm
- 48. Örebro teologiska högskola
- 49. Utländskt lärosäte
- 99. Övrigt

BILAGA 2. INTERRELIABILITET

Nedan presenteras resultatet av interreliabilitets-testet (överensstämmelse mellan de båda kodarna) med hjälp av Cohens Kappa. Tolkningsskalan kommer från Nationella kvalitetsregister.

K-värde	Grad av överensstämmelse
< 0,20	Dålig
0,21–0,40	Måttligt dålig
0,41–0,60	Måttligt bra
0,61–0,80	Bra
0,81–1,00	Mycket bra

Variabler och Värde:

År	1,00
Månad	0,98
Dag	0,99
Forskningsområde	0,80
Ämne	0,53
Syfte	0,50
Debattkedja	0,69
Adressat	0,59
Antal aktörer	0,95
Aktör	0,80
Kön	0,93
Organisation	0,41
Lärosäte	0,74
Forskningsområdeaktör	0,70

Vetenskap & Allmänhet